

DEPARTAMENT D'ECONOMIA  
CURS: 2025/26

PROPOSTA PEDAGÒGICA DE LA  
MATÈRIA:

# TALLER D'ECONOMIA

NIVELL EDUCATIU: 3r d'ESO

*Professor de la matèria: Juan Escrig Bellés*

## Contents

|                                                                                                                                                                                                                 |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>1. Introducció</b>                                                                                                                                                                                           | 2  |
| a. Legislació                                                                                                                                                                                                   | 2  |
| b. Justificació de la programació i importància de l'estudi de l'economia                                                                                                                                       | 2  |
| c. Contextualització                                                                                                                                                                                            | 3  |
| d. Característiques de l'alumnat                                                                                                                                                                                | 4  |
| <b>2. Establiment dels objectius</b>                                                                                                                                                                            | 4  |
| <b>3. Competències específiques</b>                                                                                                                                                                             | 5  |
| <b>4. Competències clau</b>                                                                                                                                                                                     | 8  |
| <b>5. Sabers bàsics</b>                                                                                                                                                                                         | 10 |
| <b>6. Situacions d'aprenentatge i Unitats didàctiques.</b>                                                                                                                                                      | 12 |
| a. Organització i seqüenciació de les Unitats Didàctiques                                                                                                                                                       | 12 |
| b. Descripció de les unitats didàctiques.                                                                                                                                                                       | 13 |
| c. Interdisciplinarietat                                                                                                                                                                                        | 18 |
| d. Elements transversals                                                                                                                                                                                        | 18 |
| <b>7. Metodologia.</b>                                                                                                                                                                                          | 18 |
| a. Metodologia específica.                                                                                                                                                                                      | 19 |
| b. Activitats complementàries i extraescolars                                                                                                                                                                   | 19 |
| c. Activitats de reforç i ampliació.                                                                                                                                                                            | 19 |
| d. Organització, agrupaments i recursos                                                                                                                                                                         | 20 |
| <b>8. Avaluació</b>                                                                                                                                                                                             | 20 |
| a. Criteris d'avaluació                                                                                                                                                                                         | 20 |
| b. Instruments d'avaluació.                                                                                                                                                                                     | 22 |
| c. Criteris de qualificació                                                                                                                                                                                     | 23 |
| d. Avaluació de la pràctica docent i indicadors d'èxit.                                                                                                                                                         | 23 |
| <b>9. Mesures d'atenció per a la resposta educativa</b>                                                                                                                                                         | 24 |
| a. Mesures d'atenció a l'alumnat amb NESE i NCE                                                                                                                                                                 | 25 |
| b. Mesures d'atenció a alumnes amb altres situacions especials                                                                                                                                                  | 27 |
| c. Mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les TIC                                                                                                                                               | 28 |
| d. Mesures dirigides a la sensibilització, prevenció i erradicació de qualsevol tipus de violència i discriminació per raó de discapacitat, gènere, orientació i identitat sexual, ètnia o creences religioses. | 28 |

## 1. Introducció

Segons Gimeno y Pérez Gómez (1985), “la programación responde a un intento de racionalizar la práctica pedagógica de tal manera que ésta no discorra de forma arbitraria”. Així, la programació didàctica es una ferramenta utilitzada pels professors per a facilitar el desenvolupament del procés d'ensenyança i aprenentatge.

### a. Legislació

La programació de la matèria “Taller d'Economia” de 3r d'ESO, té com a marc normatiu les següents disposicions:

- **Llei orgànica 3/2020 de 29 de desembre (LOMLOE)** per la qual se modifica la Llei Orgànica 2/2006 del 3 de maig, d'educació (LOE) (Legislació estatal general).
- **Real Decret 217/2022, del 5 d'abril** pel que s'estableix l'ordenació i les ensenyances mínimes de l'Educació Secundària Obligatòria (Legislació estatal de l'etapa).
- **Decret 107/2022, del 5 d'agost del Consell** pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum de l'Educació Secundària Obligatòria (Legislació de la Comunitat Valenciana).

### b. Justificació de la programació i importància de l'estudi de l'economia

La rellevància creixent dels assumptes econòmics en els diferents àmbits de la nostra societat i la forma tan directa en què ens afecten individualment i col·lectivament plantegen la necessitat que l'alumnat reba en l'ensenyament obligatori una formació bàsica en economia i amb un coneixement de la seua realitat socioeconòmica més pròxima.

L'economia proporciona els conceptes i instruments bàsics perquè l'alumnat comprenga millor el seu entorn social, amb la qual cosa es contribueix a millorar la transparència i la responsabilitat en l'exercici dels seus drets i deures. A partir de l'estudi d'aquests sabers, l'alumnat serà capaç de dissenyar, en la seua realitat més pròxima, propostes que servisquen per a elaborar un projecte de col·laboració amb un servei a la comunitat.

L'estudi d'aquesta matèria potencia les competències clau, i proporciona eines per a desenvolupar una visió crítica de nostra la societat tan present en els objectius de l'etapa secundària obligatòria i en els reptes del segle XXI. Aquesta matèria facilita la comprensió de conceptes habituals de l'àmbit econòmic, com ara la desocupació, la inflació, producció sostenible, consum responsable, esgotament de recursos naturals, distribució de la renda i les conseqüències socials de la globalització. A més, el seu enfocament competencial permet que l'alumnat de tercer de l'ESO s'acoste a la seua realitat econòmica i social i s'implique i participe en el desenvolupament i progrés del seu entorn més pròxim amb el projecte de col·laboració amb un servei a la comunitat, tot amb la finalitat que la seua acció es convertisca en motor de canvi des de la perspectiva social i sostenible que impregnen els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

L'economia com àrea del coneixement pròpia sorgeix en un marc de la LOGSE aprobada en 1990. En aquell moment només es donava en batxillerat. Actualment comptem amb les següents **assígnatures** que es poden impartir (ja totes amb LOMLOE):

- Economia Social i Sostenible en 2n d'ESO

- Taller d'Economia en 3r d'ESO
- Economia i Emprenedoria en 4t d'ESO
- Formació i Orientació Personal i Professional en 4t d'ESO
- Economia, Emprenedoria i Activitat Empresarial en 1r de batxillerat General
- Economia en 1r de batxillerat de CCSS
- Economia i Disseny de models de negoci en 2n de batxillerat de CCSS
- Gestió de projectes d'emprenedoria com optativa en 2n de batxillerat de CCSS

### c. Contextualització

**L'IES Violant de Casalduch** es troba localitzat a Benicàssim, d'uns 20337 habitants (INE 2025) en l'hivern i més de 80.000 habitants en l'estiu ja que la seua economia es basa en el turisme al ser una ciutat de sol i platja. El que fa uns anys era un costum de gent d'altres poblacions per mantindre una segona residència a la població ha esdevingut en un increment de la població del municipi tant a la zona de platja com al centre urbà i a altres urbanitzacions.

L'Institut Violant de Casalduch és un centre públic en el qual s'imparteixen estudis d'Ensenyament Secundari Obligatori, Batxillerat i Cicles Formatius (Bàsic, Mitjà i Superior). Al centre treballen un claustre format per més de 100 professors a més d'altres professionals com personal d'administració i serveis. L'alumnat està format per més de 1000 alumnes que provenen, majoritàriament, dels dos col·legis de la localitat. L'**alumnat** es reparteix de la següent manera:

- 7 grups de 1r d'ESO
- 8 grups de 2n d'ESO
- 7 grups de 3r d'ESO
- 7 grups de 4t d'ESO
- 4 grups de 1r de batxillerat
- 4 grups de 2n de batxillerat
- 2 grups de Formació Professional Bàsica d'electricitat
- 2 grups de Formació Professional Bàsica de jardineria
- 2 grups de Cicles de Formació Professional de grau mitjà del TECO
- 4 grups de Cicles de Formació Professional de grau superior del TECO

El **Departament d'Economia** està ubicat físicament en el mateix despatx que el Departament de Filosofia. Tres professors impartiran docència a les diferents matèries del Departament, Jennifer Sospedra Zaragoza, que serà la Cap de departament, Juan Carlos Granell Romero i Juan Escrig Bellés.

Respecte a l'**oferta educativa**, el Departament d'Economia impartirà les següents matèries:

- Taller d'Economia en 3r d'ESO (Juan)
- Economia i Emprenedoria en 4t d'ESO (Juan Carlos)
- Formació i Orientació Personal i Professional en 4t d'ESO (Juan)
- Economia, Emprenedoria i Activitat Empresarial en 1r de batxillerat General (Juan)
- Economia en 1r de batxillerat de CCSS (Juan Carlos)
- Gestió de projectes d'emprenedoria de 1r de batxillerat (Juan Carlos)
- Economia i Disseny de models de negoci en 2n de batxillerat de CCSS (Jennifer)
- Gestió de projectes d'emprenedoria en 2n de batxillerat de CCSS (Jennifer)

#### d. Característiques de l'alumnat

Aquesta programació va dirigida a un total de 14 alumnes dels diferents grups de 3r d'ESO. Un grup heterogeni amb diferents nivells i capacitats assolides en cursos anteriors.

En aquesta edat és important tindre en compte certes característiques dels alumnes, tant a nivell físic com a nivell social.

A les primeres sessions mostren interès i participació en les activitats de l'aula. Des de la matèria, intentarem potenciar el raonament crític i la cooperació en el treball.

#### 2. Establiment dels objectius

Els **objectius** són els resultats que els alumnes han d'aconseguir de manera progressiva en tot el procés d'ensenyança i aprenentatge, la consecució dels quals està vinculada a l'adquisició de les competències clau. Aquesta matèria permet proporcionar a l'alumnat les eines que els ajuden a ser ciutadans crítics i a la presa de decisions responsables dins de la societat.

D'acord amb el que estableix el art 7 del RD 217/2022, concretat pel Decret 107/2022 del Consell, l'Educació Secundària Obligatòria contribuirà a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que els permeten:

- a) O1. Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg afermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
- b) O2. Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.
- c) O3. Valorar i respectar les diferències de gèneres i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones.
- d) O4. Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
- e) O5. Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i utilització.
- f) O6. Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.
- g) O7. Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.
- h) O8. Comprendre i expressar-se amb correcció oralment i per escrit en les llengües oficials, el valencià com a llengua pròpia i el castellà com a llengua cooficial, produir textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement de la lectura i l'estudi de la literatura.
- i) O9. Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

- j) O10. Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, incloent-hi les llengües familiars, així com el patrimoni artístic i cultural com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat del món, que també s'ha de valorar i respectar.
- k) O11. Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, afermar els hàbits d'atenció i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport que afavoreix el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat.
- l) O12. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura personal, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals, i el medi ambient, i contribuir així a la seua conservació i millora.
- m) O13. Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.
- n) O14. Prendre consciència de les problemàtiques que té plantejades la humanitat i que es concreten en els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

### 3. Competències específiques

Les **competències específiques** són els assoliments que l'alumnat ha de poder desplegar en activitats o en situacions que requereixen els sabers bàsics de cada matèria o àmbit. Les competències específiques constitueixen un element de connexió entre el perfil d'eixida de l'alumnat i els sabers bàsics de les matèries o àmbits i els criteris d'avaluació.

#### a. Competència específica 1 (CE1)

*“Identificar els problemes econòmics bàsics vinculats amb l'escassetat i la necessitat de triar, relacionant-los amb situacions de l'entorn més pròxim”.*

Descripció de la competència: Adquirir formació econòmica bàsica és important per conèixer i entendre la realitat socioeconòmica més pròxima i així poder adoptar postures de participació i compromís. El fet que l'alumnat s'aproxime a continguts econòmics per primera vegada els permetrà conèixer i qüestionar el funcionament dels mercats, les principals variables econòmiques i valorar les solucions que es donen als problemes econòmics del seu entorn més pròxim.

Així mateix, és necessari l'adquisició de la terminologia econòmica bàsica, així com comprendre els aspectes fonamentals del funcionament del sistema econòmic actual.

Conèixer el problema de l'escassetat i la necessitat de triar, fa possible que l'alumnat detecte les limitacions actuals de l'economia i la necessitat de la cerca de solucions que ajuden a aconseguir amb èxit els reptes de l'entorn més pròxim de l'alumnat reflectint-lo en el seu propi projecte de millora social.

#### b. Competència específica 2 (CE2)

*“Analitzar les qualitats individuals i col·lectives que caracteritzen una actitud emprenedora i posar-les en pràctica, mitjançant el treball cooperatiu, per a trobar noves oportunitats de millora en l'entorn social i econòmic més pròxim basades en principis d'equitat, coeducació i igualtat”.*

Descripció de la competència: El punt de partida en el desenvolupament d'una proposta de millora de l'entorn, sempre ha de ser conèixer-se a un mateix i determinar quines són les qualitats, febleses i forteses que cadascú té, incidint fonamentalment en aquelles que afavoreixen el treball en equip.

El paper de l'emprenedoria és determinant per aconseguir una transformació social que va molt més allà de l'econòmic. L'alumnat comprendrà com l'emprenedoria contribueix a aquests canvis socials, reconeixent el paper que exerceixen i valorant al mateix temps la importància d'un comportament ètic, incorporant els valors d'equitat i solidaritat que subjauen en l'Estat del benestar.

L'alumnat identificarà el perfil i el paper de qui emprén un projecte des del punt de vista del concepte de ciutadania global, l'objectiu de la qual es troba essencialment en una fi social, compartit amb el respecte als valors democràtics, d'igualtat i de respecte al medi ambient, i analitzar en quina mesura reconeix aqueixes característiques com a pròpies. Així dones, l'objectiu és que la joventut es conega a si mateixa, enfortisca les seues capacitats de lideratge i d'autonomia i millore les seues aptituds per al treball en equip, destacant el valor social de l'emprenedoria i la innovació com a motor de progrés social, que implementara en un projecte cooperatiu.

#### c. Competència específica 3 (CE3)

*“Descriure la importància del paper de les famílies, les empreses i l'Estat en el funcionament de l'economia, analitzant la realitat socioeconòmica de l'entorn més pròxim de l'alumnat”.*

Descripció de la competència: Conèixer la realitat socioeconòmica més pròxima, amb les seues característiques i aspectes claus és necessari per a comprendre el funcionament de la societat. Així, l'alumnat descobrirà que els agents econòmics actuen de manera conjunta en l'economia, ja que intervenen directament en la producció, distribució i el consum de béns i serveis.

La importància dels agents econòmics radica en la relació que aquests mantenen entre si en dependre un de l'altre, i en l'aportació que aquests brinden al desenvolupament i creixement econòmic d'una societat.

Davant l'absència d'algun agent o la falta de compliment d'una funció, el sistema econòmic d'una societat es veu afectat i patirà conseqüències negatives en l'economia. Al mateix temps, reflexionar sobre el paper de l'Estat en l'economia i les seues funcions i identificar el funcionament del tercer sector com una forma més de comportament econòmic és vital per conèixer el funcionament de la societat actual.

#### d. Competència específica 4 (CE4)

*“Identificar els principals indicadors macroeconòmics relacionats amb el mercat de treball, la redistribució de la renda, el creixement i els preus que li facen comprendre la seua realitat, fent servir fonts i eines bàsiques d'anàlisi.”*

Descripció de la competència: L'anàlisi de les principals variables macroeconòmiques serà fonamental perquè l'alumnat comprenga els principals problemes que afecten la societat. Els resultats d'aquesta anàlisi tracten de descriure com està sent l'activitat econòmica d'un país i com es preveu que evolucionara. Per a això, s'analitzen uns certs indicadors que ens ajuden a conèixer la situació de l'economia, la seua evolució i les conseqüències i implicacions en la societat.

L'alumnat realitzarà una anàlisi bàsica de diferents variables macroeconòmiques com ara la taxa d'atur, producte interior brut, inflació, dèficit públic, deute públic, tipus d'interès, economia submergida, per a conèixer la situació actual i buscar possibles solucions.

Es facilitarà a l'alumnat les eines i coneixements econòmics generals, a partir de les quals es desenvoluparan les competències cíviques i socials, i actituds crítiques i persona l'Is sobre la realitat econòmica més pròxima que aplicaran en el seu projecte de col·laboració de servei a la comunitat.

e. Competència específica 5 (CE5)

*“Explicar la connexió entre l'activitat de l'Estat i la necessitat de finançament públic per al compliment dels seus objectius, així com, identificar les principals figures tributaries, valorant la funció social i el paper redistributiu dels impostos en la societat”.*

Descripció de la competència: L'alumnat analitzarà la informació de les principals partides derivada dels pressupostos de l'Estat amb l'objectiu que relacione les polítiques de despesa amb la necessitat d'obtenir ingressos per a finançar-les.

Dins de la part de finançament públic, analitzarà les principals fonts d'ingressos públics, centrant-se en els diferents tipus de tributs i les seues característiques, i els relacionarà amb la capacitat redistributiva d'aquests amb la finalitat que l'alumnat compregui la seua importància per a mantenir l'Estat de Benestar.

Al mateix temps, l'alumnat ha d'analitzar la destinació dels diferents tributs en la societat, valorant l'importància que les persones i empreses contribuïsquen a mantenir els serveis públics. A més, comprendre la interrelació dels impostos i els nivells de govern és essencial perquè l'alumnat siga conscient de la rellevància de les activitats de les diferents administracions públiques i de les vies per al seu finançament.

D'altra banda, l'educació fiscal té com a objectiu primordial transmetre idees, valors i actituds favorables a la responsabilitat fiscal i contràries a les conductes defraudadores. Així doncs, es persegueix el desenvolupament d'actituds de compromís enfront del bé comú i a les normes que regulen la convivència democràtica: es posa en relleu el sentit social dels impostos i la seua vinculació amb la despesa pública, i el perjudici que comporta el frau fiscal i la corrupció.

En definitiva, l'alumnat coneixerà el funcionament del sistema tributari, entendre la funció social i solidària dels impostos i comprendrà els costos socials i econòmics de l'incompliment de les obligacions tributàries.

f. Competència específica 6 (CE6)

*“Recopilar informació de diferents fonts econòmiques, seleccionant dades fiables que donen rigor a les propostes de millora del projecte de col·laboració amb un servei a la comunitat”.*

Descripció de la competència: L'alumnat ha d'aprendre a recopilar informació del seu entorn a través de fonts secundàries i fonts primàries, amb la finalitat d'aconseguir dades que li permetran donar resposta a situacions que s'estiguen desenvolupant en el seu entorn més pròxim. Aquesta informació ha de ser contrastada i fiable per a aconseguir un rigor científic en les propostes que l'alumnat proposa.

La recopilació i anàlisi d'informació permetrà que l'alumnat pugui comprendre la situació social i econòmica del seu entorn i poder desenvolupar comportaments responsables i ètics col·laborant i

participant en la millora i progrés de la seua localitat. Aquesta informació serà aplicada al projecte de col·laboració amb un servei a la comunitat al qual s'al·ludeix en la competència específica 7.

g. Competència específica 7 (CE7)

*“Dissenyar un projecte senzill de col·laboració amb un servei a la comunitat que possibilita la millora de la qualitat de vida de les persones i el medi ambient, basant-se en els principis recollits en els Objectius de Desenvolupament Sostenible”.*

Descripció de la competència: En el segle XXI l'economia mundial ha progressat d'una manera ràpida i ha suposat que les empreses en particular i la societat en general, s'adapten a aquests canvis de la mateixa manera. Això provoca uns desequilibris i desigualtats que fa necessari la reflexió en l'àmbit econòmic i social.

És rellevant conscienciar a l'alumnat de la importància que té el progrés social, econòmic, tecnològic i mediambiental i que aquest es duu a terme d'una forma sostenible. Han d'entendre els avantatges de la globalització econòmica i el progrés econòmic, però també els seus inconvenients i les mesures que existeixen per reduir les externalitats. L'ús de les noves tecnologies és fonamental per a robar empreses i/o entitats, pròximes a l'alumnat, compromeses amb els ODS, l'Agenda 2030 i al desenvolupament sostenible, amb la finalitat d'analitzar les causes de la seua decisió i les accions que duen a terme per aconseguir millorar la qualitat de vida de les persones i el medi ambient des de punt de vista crític i ètic.

Tota aquesta anàlisi permetrà a l'alumnat realitzar un projecte de servei a la comunitat que li faça partícip del seu propi aprenentatge i que permeta col·laborar amb diferents tipus d'associacions i administració local que tinguen com a objectiu la millora de l'entorn des de la perspectiva social i mediambiental.

#### 4. Competències clau

Les **competències clau** són les capacitats i habilitats que es consideren imprescindibles per a que l'alumnat pugui progressar amb garantia d'èxit en el seu itinerari formatiu i afrontar els principals reptes i desafiaments globals i locals. Els objectius de l'etapa i les competències específiques de la matèria estan vinculades a l'assoliment de les competències clau.

A més, l'adquisició de cada competència té un caràcter seqüencial i progressiu, i per això la normativa inclou també uns descriptors operatius que concreten el nivell d'adquisició de cada competència.

- a. Competència en comunicació lingüística (CCL). La competència en comunicació lingüística suposa interactuar de manera oral i escrita, en diferents àmbits i contextos i amb un propòsit comunicatiu. Aquesta competència constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber, i comprèn tot tipus de comunicacions i mitjans: des de l'oralitat més habitual fins a la comunicació audiovisual i altres que també precisen del domini de les tecnologies.

El desenvolupament de la matèria afavoreix que l'alumnat siga capaç d'expressar les seues idees dins d'un grup de treball, de seleccionar la informació a partir de diverses fonts, que pugui redactar i expressar activitats coherents.

- b. Competència plurilingüe (CP). Aquesta es basa en la capacitat d'utilitzar diferents llengües per a l'aprenentatge i la comunicació, i integra les dimensions històrica i cultural per a conèixer i valorar la diversitat lingüística, social i cultural, per a fomentar la

convivència. Des d'aquesta competència s'anima a enriquir la comunicació dels alumnes amb el domini d'altres llengües.

I per això vorem algunes infografies d'economia en anglés (traduïda després al valencià o al castellà) o també paraules en anglés relacionades amb els ODS.

- c. Competència matemàtica i competència en ciència i tecnologia (CMCT). Aquesta matèria està relacionada amb les STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) i combina la importància de les matemàtiques, de les ciències i de la tecnologia per a fer front als problemes del món modern. Implica aplicar el raonament matemàtic amb la finalitat de resoldre diversos problemes en diferents contextos.

L'alumnat utilitzarà matemàtica senzilla per a fer càlculs ingressos i despeses o per a calcular diferències entre taxes, per exemple. O utilitzarà el mètode científic per abordar alguns aspectes de l'assignatura.

- d. Competència digital (CD). La competència digital implica l'ús segur, saludable, crític i sostenible de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge i per a la participació social. Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació mediàtica o la creació de continguts digitals, incorporant el pensament computacional i crític.

En aquesta matèria l'ús d'Internet és una ferramenta essencial per a buscar informació i per a fer el projecte d'iniciativa emprenedora, utilitzant diversos programes informàtics.

- e. Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA). Aquesta competència és imprescindible per a l'aprenentatge permanent i es caracteritza per l'habilitat per a iniciar, organitzar i persistir en l'aprenentatge. El seu objectiu és que els alumnes cada vegada més sàpiguen aprendre de manera autònoma i eficaç.

A la nostra matèria, els sabers bàsics que es tracten són aplicables en la vida quotidiana i això implica l'aplicació pràctica i concreta de les diferents situacions socials i personals. Durant tots els blocs l'alumnat anirà reflexionant sobre el món que l'envolta a través de les activitats a lliurar del final de cada unitat. A més, diferents activitats es faran en classe de manera autònoma o en grup cooperatiu.

- f. Competència ciutadana (CC). Aquesta competència contribueix a que l'alumnat pugui exercir una ciutadania responsable i participar a la vida social i cívica, amb un compromís actiu de sostenibilitat i convivència. Inclou la adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica basada en el respecte als drets humans i el desenvolupament d'un estil de vida sostenible d'acord amb els ODS plantejats a l'agenda 2030.

La nostra assignatura és important ja que l'alumnat serà conscient del seu paper en la societat com a consumidor, estalviador, contribuent, usuari de béns i servicis públics, treballador o emprenedor. La matèria tracta aquesta competència en aspectes com el comportament individual i la presa de decisions, la desigual redistribució de la renda o l'escassetat econòmica.

- g. Competència emprenedora (CE). Aquesta competència aporta estratègies que permeten detectar necessitats i oportunitats a l'entorn, crear i plantejar idees utilitzant la imaginació, la creativitat i la reflexió crítica i constructiva. Implica prendre decisions basades en el coneixement i col·laborar amb altres persones amb motivació i habilitats comunicatives i de negociació, per a transformar les idees en projectes sostenibles de valor social, cultural o econòmic.

La matèria promou el treball en equip, la iniciativa i la innovació, la capacitat d'anàlisi, la resolució de problemes tant individualment com de manera col·laborativa, la comprensió i assumptió de riscos i el maneig de la incertesa, així com el pensament crític i el sentit de la responsabilitat.

- h. Competència en consciència i expressions culturals (CCEC). Aquesta competència suposa comprendre i respectar les idees, opinions i sentiments que es comuniquen de manera creativa a altres cultures mitjançant una àmplia gama de manifestacions artístiques i culturals. Ens ajuda a entendre i valorar la riquesa de les diferents cultures i apropar-nos a elles amb una actitud oberta i respectuosa. També fomenta la creativitat i la participació en la vida cultural, contribuint al patrimoni cultural i artístic de totes les comunitats.

En la nostra matèria aquesta competència està present a través de la iniciativa, la creativitat i la imaginació pròpies amb vista a l'expressió de les pròpies idees, i també en l'estudi del objectius del desenvolupament sostenible, etc.

## 5. Sabers bàsics

Els **sabers bàsics** són el conjunt de coneixements, destreses i actituds que constitueixen els continguts propis d'una matèria, el qual es relacionen amb les competències específiques.

Els sabers bàsics s'organitzen en quatre blocs que ajudaran a l'adquisició de les 7 competències específiques analitzades anteriorment.

### BLOC 1. L'EMPREDORIA I EINES EMPREDORES.(CE1, CE2, CE3, CE7)

#### Subbloc 1.1. La importància de l'economia.

- L'economia i el seu impacte en la ciutadania.
- L'escassetat, elecció i assignació de recursos. Necessitats econòmiques en les etapes de la vida.
- Acostament als sistemes econòmics.
- Els agents econòmics i aproximació al flux circular de la renda.

#### Subbloc 1.2. Eines per a emprendre.

- El treball en equip, la intel·ligència emocional, la comunicació i el lideratge.
- Tècniques per a desenvolupar la creativitat. Innovació al servei de la societat.
- El desenvolupament d'iniciatives empedores.

### BLOC 2. ELS AGENTS ECONÒMICS. (CE1, CE3, CE4, CE5, CE7)

#### Subbloc 2.1. Les persones consumidores: consum responsable.

- Les persones consumidores i els seus drets.
- Valoració del model de consum actual. Balafiament alimentari.
- El poder del consum responsable: estalvi energètic, ús transport sostenible, comerç just, comerç de proximitat i d'empreses sostenibles.

#### Subbloc 2.2. Les empreses i les persones empedores

- Les empreses i l'economia circular.
- La creació de valor compartir: econòmic, social i mediambiental.
- Cooperativisme i empedoria social. Pimes, startups i viviers d'empreses.

## Subbloc 2.3. L'Estat

- Aproximació al sector públic. Funcions i Estat de Benestar.
- Els serveis públics: educació, sanitat i serveis socials. Assignació dels serveis per nivells de govern.
- Funcions bàsiques de la Seguretat Social.

## BLOC 3. VARIABLES ECONÒMIQUES I SOCIALS.(CE1, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7)

## Subbloc 3.1. L 'entorn laboral.

- El mercat de treball. Ocupació i desocupació.
- Cerca de treball: currículum i entrevista de treball.
- Desigualtat de gènere en el món laboral. La bretxa salarial i el sostre de cristall.
- Drets de les persones treballadores.

## Subbloc 3.2. Estabilitat de preus.

- Els diners i els diferents mitjans de pagament. Monedes socials.
- Falsos mites de les monedes virtuals.
- Tipus d'interés i inflació.

## Subbloc 3.3. El sistema tributari. Eina d'igualtat i equitat.

- Introducció a l'Educació civicotributària. Sensibilitat davant els efectes negatius derivats del frau fiscal i l'evasió fiscal.
- El pagament d'impostos i els valors de justícia, equitat i solidaritat.
- Principis tributaris. La necessitat dels ingressos públics.
- Principals mesures públiques com a instruments de redistribució de la renda.

## Subbloc 3.4. Producció i creixement sostenible.

- Globalització: avantatges i inconvenients.
- Introducció als indicadors del creixement.
- Alternatives al creixement.

## BLOC 4. LA NOVA ECONOMIA. (CE1, CE2, CE3, CE4, CE5,CE6, CE7)

- Objectius de Desenvolupament Sostenible. Agenda 2030.
- Noves tendències econòmiques: l'Economia del Bé Comú i l'Economia Circular.
- Disseny d'un projecte de col·laboració amb un servei a la comunitat: una solució pròxima.

## 6. Situacions d'aprenentatge i Unitats didàctiques.

Les situacions d'aprenentatge són aquelles activitats que portaran a l'alumnat a l'assoliment de les competències específiques, les competències clau i els sabers bàsics. La capacitat d'actuació de l'alumnat en enfrontar-se a una situació d'aprenentatge requereix mobilitzar tota mena de coneixements implicats en les competències específiques com ara els conceptes, els procediments, les actituds i els valors.

### a. Organització i seqüenciació de les Unitats Didàctiques

En aquest punt anem a veure, en primer lloc, una taula amb la relació dels blocs de continguts amb les unitats didàctiques i, en segon lloc, farem una seqüenciació de les unitats en sessions, mesos i avaluacions.

**TAULA I. ORGANITZACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES**

| BLOC                                     | SUBBLOC                                                                                                                                                                                | UNITAT DIDÀCTICA                                                                                                  |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Bloc 1. L'economia i eines emprenedores. | Subbloc 1.1. La importància de l'economia<br>Subbloc 1.2. Eines per a emprendre                                                                                                        | UD1. Economia i ferramentes per a emprendre.                                                                      |
| Bloc 2. Els agents econòmics             | Subbloc 2.1. Les persones consumidores: consum responsable<br>Subbloc 2.2. Les empreses i les persones emprenedores<br>Subbloc 2.3. L'Estat                                            | UD2. Les famílies i les empreses.<br><br>UD3. L'Estat i el sistema tributari.                                     |
| Bloc 3. Variables econòmiques i socials. | Subbloc 3.1. L'entorn laboral<br>Subbloc 3.2. L'estabilitat de preus<br>Subbloc 3.3. El sistema tributari. Eina d'igualtat i equitat<br>Subbloc 3.4. Producció i creixement sostenible | UD4. Entorn laboral.<br>UD5. Estabilitat de preus i sistema tributari.<br>UD6: Producció i creixement sostenible. |
| Bloc 4. La nova Economia                 | -----                                                                                                                                                                                  | Projecte solidari.                                                                                                |

| <b>TAULA II: UNITATS PER SESSIONS, MESOS I AVALUACIÓ</b> |                 |                                    |                  |
|----------------------------------------------------------|-----------------|------------------------------------|------------------|
| <b>UD</b>                                                | <b>SESSIONS</b> | <b>MESOS</b>                       | <b>AVALUACIÓ</b> |
| UD1                                                      | 9               | Del 15 de setembre al 20 d'octubre | Primera          |
| UD2                                                      | 10              | Del 23 d'octubre al 24 de novembre |                  |
| UD3                                                      | 10              | Del 27 de novembre al 19 de gener  | Segona           |
| UD4                                                      | 10              | Del 22 de gener al 23 de febrer    |                  |
| UD5                                                      | 13              | Del 26 de febrer al 30 d'abril     | Tercera          |
| UD6                                                      | 12              | Del 4 de maig a l'11 de juny       |                  |

**b. Descripció de les unitats didàctiques.**

En aquest apartat confeccionarem una taula relacionant les unitats didàctiques amb els sabers bàsics, les situacions d'aprenentatge, les competències clau i les competències específiques.

| UD  | SABERS BÀSICS                                                                                                                                                                                                                                                | C. CLAU                                                           | C.<br>ESPECÍFIQUES               |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|----------------------------------|
| UD1 | <p>Definició d'Economia</p> <p>Escassetat, elecció i cost d'oportunitat</p> <p>Sistemes econòmics</p> <p>Agents econòmics i el flux circular de la renda</p> <p>Habilitats emprenedores bàsiques</p> <p>Creativitat i innovació al servei de la societat</p> | <p>CCL</p> <p>CC</p> <p>CPSAA</p> <p>CE</p> <p>CCEC</p> <p>CD</p> | <p>CE1</p> <p>CE2</p> <p>CE3</p> |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                       |                                  |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|----------------------------------|
| UD2 | <p>Empresa i economia circular</p> <p>Funcions de l'empresa</p> <p>Classificació de l'empresa</p> <p>Cooperativisme, pymes i startups</p> <p>Objectius de l'empresa: creació de valor compartit</p> <p>Les persones consumidores i els seus drets</p> <p>Models de consum actual i el poder de consum responsable</p> | <p>CCL</p> <p>CC</p> <p>CPSAA</p> <p>CE</p> <p>CD</p> | <p>CE1</p> <p>CE2</p> <p>CE3</p> |
| UD3 | <p>El sector públic, funcions i Estat del Benestar</p> <p>Els Pressupostos Generals de l'Estat</p> <p>El deute públic</p> <p>La política fiscal: eina de distribució de la renda</p> <p>Les obligacions fiscals</p> <p>Frau fiscal i economia submergida</p>                                                          | <p>CCL</p> <p>CC</p> <p>CPSAA</p> <p>CE</p> <p>CD</p> | <p>CE3</p> <p>CE5</p> <p>CE6</p> |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                            |                       |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|-----------------------|
| UD4 | <p>El mercat de treball.</p> <p>L'atur.</p> <p>Taxes d'ocupació.</p> <p>Desigualtat laboral.</p> <p>Drets i obligacions dels treballadors.</p> <p>Tendències d'ocupació.</p> <p>El currículum i la carta de presentació.</p> <p>L'entrevista de treball.</p> <p>La nòmina.</p> | <p>CCL</p> <p>CP</p> <p>CD</p> <p>CMCT</p> <p>CC</p> <p>CE</p> <p>CCEC</p> | <p>CE4</p> <p>CE6</p> |
| UD5 | <p>Els mitjans de canvi.</p> <p>Creació dels diners.</p> <p>Monedes socials.</p> <p>Diners electrònics i virtuals.</p> <p>El tipus d'interés.</p> <p>La inflació i l'IPC.</p>                                                                                                  | <p>CCL</p> <p>CP</p> <p>CD</p> <p>CMCT</p> <p>CC</p> <p>CE</p> <p>CCEC</p> | <p>CE4</p> <p>CE6</p> |

|     |                                                                                                                                                                                                              |                                              |                                                                                                                     |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| UD6 | <p>La globalització.</p> <p>Avantatges i inconvenients de la globalització.</p> <p>El creixement econòmic i el desenvolupament humà.</p> <p>Indicadors de creixement.</p> <p>Alternatives al creixement.</p> | <p>CE</p> <p>CD</p> <p>CMCT</p> <p>CPSAA</p> | <p>CE1</p> <p>CE4</p> <p>CE6</p> <p>CE7: Projecte col·laboratiu basat en ODS (millora qualitat de vida i medi).</p> |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### c. Interdisciplinarietat

La nostra matèria es pot relacionar amb les següents assignatures:

- Llengua castellana i valenciana: les dos llengües permeten una acció comunicativa i són necessàries per a explicar els conceptes econòmics bàsics i la interacció en els grups de treball per a dur a terme el prototip i el projecte innovador.
- Llengua anglesa: serà important per la lectura i comprensió de textos per a comprendre millor aspectes de l'economia global.
- Matemàtiques: construir models matemàtics per a comprendre i explicar problemes rellevants, fer ús de representacions gràfiques, o interpretar missatges orals i escrits utilitzant un llenguatge matemàtic. Seran ferramentes utilitzades a la disciplina.
- Tecnologia i Digitalització: l'ús de la tecnologia digital ajudaran a adquirir coneixements d'emprenedoria i economia.
- Geografia i Història: des de la matèria es proposen solucions innovadores i es promouen projectes cooperatius tenint en compte els ODS.
- Biologia i Geologia: aspectes com la sostenibilitat, la conservació de les formes de vida existents al planeta, o la adopció d'hàbits de comportament saludables i respectuosos amb l'entorn són principis que guien en les unitats del curs.
- Educació en Valors Cívics i Ètics: des de l'assignatura es promouen actituds i valors respectuoses amb l'entorn i amb les altres persones. Es treballa en el marc de les relacions pacífiques, la sostenibilitat del planeta o la lluita contra la desigualtat i la injustícia.

### d. Elements transversals

Els elements transversals que es troben en consonància amb la LOMLOE són els següents:

- Comprensió lectora.
- Expressió oral i escrita.
- Comunicació audiovisual i TIC.
- Educació emocional i valors.
- Foment de la creativitat i de l'esperit científic.
- Educació per a la salut.

## 7. Metodologia.

La **metodologia general** són el conjunt de procediments utilitzats per adquirir les competències específiques, les competències clau i els seus descriptors operatius, i assolir els objectius de la Etapa educativa.

A la proposta metodològica és element essencial el perfil d'eixida. El perfil d'eixida és la pedra angular de l'edifici curricular i és l'element que determina les competències a adquirir i el disseny de situacions d'aprenentatge per a aconseguir-les.

Quant a la dimensió aplicada, el perfil d'eixida se concreta en la formulació d'un conjunt de descriptors operatius de les competències clau. Per tant, fixa les competències clau que l'alumnat ha d'haver assolit i desenvolupat en finalitzar l'educació bàsica.

### **a. Metodologia específica.**

La **metodologia** es centra a combinar aspectes teòrics i pràctics amb la finalitat d'assolir les competències específiques, que portaran a aconseguir les competències clau i els seus descriptors operatius.

Alguns criteris per a dissenyar situacions de aprenentatge en les Unitats Didàctiques serien:

- Relacionar-les amb activitats d'àmbit local i pròxim a l'alumne.
- Establir situacions que permeten la utilització dels ODS.
- Establir relacions amb altres matèries per a adquirir una visió integral de la matèria.
- Promoure la competència clau d'aprendre a aprendre i desenvolupar un plantejament crític.
- Promoure activitats per a ser abordades de manera cooperativa, a través del diàleg, el debat en grup i la distribució de les tasques, buscant solucions de consens.
- Estimular el foment de la lectura i l'escriptura que els permeta ser ciutadans crítics i respectuosos davant diferents arguments i opinions.
- Connectar els continguts amb experiències i sentiments personals de l'alumnat que han tingut lloc en altres contextos.
- Potenciar els talents individuals utilitzant eines que possibiliten l'estímul de la creativitat i la participació activa, i incloure l'acceptació i el maneig de la incertesa.
- Proposar activitats a l'aula que permeten traslladar la solució a problemes reals de fora de l'aula.
- Impulsar l'ús de les noves tecnologies digitals i audiovisuals.

Així, s'afavorirà l'aprenentatge basat en la interacció a través del diàleg, la contextualització en l'entorn més pròxim i el treball cooperatiu. Tot això, a partir d'estratègies d'exposició, d'investigació o indagació i d'observació que facen aplicable allò que s'ha après a la vida real.

La metodologia aplicada promourà l'aprenentatge dels sabers bàsics a través de la participació activa. Seran importants els següents elements:

- Flexibilitat i adequació en la introducció dels sabers bàsics en funció dels interessos dels alumnes, buscant la motivació i el seu posterior ús pràctic.
- Activitats de síntesi i aplicades a l'entorn.
- Activitats cooperatives, per fomentar l'autoestima, el lideratge i la posada en comú dels dubtes i conclusions.
- Activitats d'ampliació, per als alumnes d'altres capacitats (si n'hi ha) i de reforç perquè tothom pugui assolir les competències.

### **b. Activitats complementàries i extraescolars**

No estan previstes en aquesta matèria.

### **c. Activitats de reforç i ampliació.**

Les activitats com a accions ordenades que el professorat duu a terme per desenvolupar situacions d'aprenentatge, han de planificar-se per a respondre a les necessitats individuals.

Com a activitats de reforç, tractarem la diversitat dins de l'aula amb diferents instruments, com la proposta diferenciada d'activitats, ritmes diferents, tasques que contemplin un diferent nivell d'execució, sempre atenent al context i situació de cada alumne en eixe moment.

Com a mesures d'ampliació, se'ls planteja a l'alumnat la realització d'alguna activitat d'especial grau de dificultat, la qual tindrà un caràcter voluntari.

#### d. Organització, agrupaments i recursos

Respecte a l'**organització de l'espai a l'aula**, la seua distribució serà funcional i modificable en funció del tipus d'activitat a realitzar.

Respecte a l'**agrupació dels alumnes**, esta podrà ser individual, en parelles, en xicotets grups o en grup classe, depenent de l'activitat.

I finalment, respecte als recursos requerits seran:

- Ordinadors per la cerca d'informació a la web
- Unitats Didàctiques elaborades pel professor que inclouen un dossier d'activitats a lliurar per Aules o donant la llibreta en la data que establisca el docent.
- Vídeos i documentals a Internet.
- Projector, pissarra, ordinador, llibreta de l'alumne i calculadora.

### 8. Avaluació

L'avaluació és el procés on el professor observa i valora de manera continua i sistemàtica el procés d'ensenyança i aprenentatge per tal de determinar si l'alumnat assoleix les competències o, en cas contrari, és necessari introduir alguns ajustos.

El procés d'avaluació ens indica si existeix desviació entre les competències específiques fixades a la normativa i el seu nivell d'assoliment per part de l'alumnat. Si aquesta desviació existeix o no, també ha de ser utilitzat com a intercanvi d'informació entre alumnat i professorat a través de l'observació, les activitats realitzades a l'aula, els treballs marcats per fer a casa o a classe, els debats i discussions sorgits a l'aula, el treball en grup, etc.

D'aquesta manera l'avaluació s'ha d'entendre no únicament com la simplificació del treball de l'alumnat en una qualificació sinó com un procés continu i de millorar la tasca de l'alumnat i del docent. Com el procés finalitzarà amb una qualificació, s'ha d'intentar que aquesta incloga tota una sèrie de criteris per fer el més just possible la mateixa.

De la mateixa manera, el professorat també haurà d'avaluar la seua pròpia pràctica docent.

#### a. Criteris d'avaluació

Els **criteris d'avaluació** són els referents que indiquen els nivells d'assoliment esperats en l'alumnat en les situacions o activitats d'aprenentatge que requereixen el desplegament de les competències específiques de cada matèria en un moment determinat del seu procés d'aprenentatge.

Aquests criteris s'estableixen d'acord amb les competències específiques. Com que ja hem fet la relació entre les unitats, els sabers bàsics, les competències clau i les competències específiques, a partir de la taula següent podrem veure quins criteris d'avaluació aniran en cada unitat.

|                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| CE1. Identificar els problemes econòmics bàsics vinculats amb l'escassetat i la necessitat de triar, relacionant-los amb situacions de l'entorn més | 1.1. Identificar el problema bàsic de l'escassetat a partir d'experiències viscudes en el seu entorn comparant-lo amb les necessitats econòmiques que ha tingut en cada etapa de la seua vida. |
|                                                                                                                                                     | 1.2. Identificar el cost d'oportunitat en la presa de decisions, analitzant situacions quotidianes de la seua realitat més pròxima                                                             |
|                                                                                                                                                     | 1.3. Descriure la realitat econòmica actual, analitzant com repercuteix en el                                                                                                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| pròxim.                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | benestar social del seu entorn més pròxim.                                                                                                                                                                                                                                                      |
| CE2. Analitzar les qualitats individuals i col·lectives que caracteritzen una actitud emprenedora i posar-les en pràctica, mitjançant el treball cooperatiu, per a trobar noves oportunitats de millora en l'entorn social i econòmic més pròxim basades en principis d'equitat, coeducació i igualtat. | 2.1. Posar en pràctica habilitats socials, de motivació, lideratge i de cooperació en diferents contextos de treball en equip, utilitzant diferents estratègies comunicatives basades en principis d'equitat, coeducació i igualtat.                                                            |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 2.2. Analitzar els resultats aconseguits en el seu treball diari amb consciència de l'esforç personal aplicat i els assoliments obtinguts, realitzant propostes de millora.                                                                                                                     |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 2.3. Identificar les fortaleces i febleses personals, relacionant-les amb els diferents àmbits del desenvolupament personal i la vida diària i aplicant-les en l'elaboració de propostes de millora amb creativitat i hàbits d'estudi i treball.                                                |
| CE3. Descriure la importància del paper de les famílies, les empreses i l'Estat en el funcionament de l'economia, analitzant la realitat socioeconòmica de l'entorn més pròxim de l'alumnat.                                                                                                            | 3.1. Identificar com es produeix el desenvolupament econòmic i el benestar social avaluant, amb sentit crític, el paper dels diferents agents econòmics i les seues relacions, establint la seua connexió amb fets rellevants.                                                                  |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 3.2. Descriure els principals costos i beneficis que suposa per a la societat els comportaments en el mercat per part dels agents econòmics, manifestant actituds de respecte i interès i debatent sobre això per a desenvolupar l'autonomia i l'esperit crític.                                |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 3.3. Representar el flux circular de la renda assenyalant el paper dels diferents agents econòmics.                                                                                                                                                                                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 3.4. Identificar el paper de l'Estat a través d'algunes de les seues principals actuacions, reflexionant sobre el seu impacte econòmic i social.                                                                                                                                                |
| CE4. Identificar els principals objectius macroeconòmics relacionats amb el mercat de treball, la redistribució de la renda, el creixement i els preus que els facen comprendre la seua realitat, fent servir fonts i eines bàsiques d'anàlisis.                                                        | 4.1. Identificar alguns indicadors macroeconòmics bàsics de l'economia, analitzant dades contrastades i valorant aquells que tenen en compte aspectes redistributius i socials.                                                                                                                 |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 4.2. Descriure el funcionament del mercat de treball, identificant els signes de desigualtat de gènere de manera crítica.                                                                                                                                                                       |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 4.3. Definir la inflació i els seus efectes sobre els consumidors, les empreses i l'economia en general, mitjançant la interpretació de dades facilitades.                                                                                                                                      |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 4.4. Analitzar aquells indicadors bàsics que els ajuden a conèixer la situació de l'economia, la seua estructura, el seu nivell de competitivitat i cap a on es dirigeix per a aconseguir un món més sostenible, equitatiu i igualitari                                                         |
| CE5. Explicar la connexió entre l'activitat de l'Estat i la necessitat de finançament públic per al compliment dels seus objectius, així com, identificar les principals figures tributàries, valorant la funció social i el paper redistributiu dels impostos en la societat.                          | 5.1. Diferenciar els diferents tipus d'ingressos públics, especialment els impostos, reflexionant sobre la seua necessitat i el seu paper en el manteniment de l'Estat de Benestar.                                                                                                             |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 5.2. Relacionar els diferents tributs amb els nivells d'administracions públiques, identificant-los amb les polítiques de despesa.                                                                                                                                                              |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 5.3. Relacionar el frau fiscal amb la igualtat i la redistribució de la renda i la riquesa, valorant la importància del comportament cívic com a contribuents                                                                                                                                   |
| CE6. Recopilar informació de diferents fonts econòmiques                                                                                                                                                                                                                                                | 6.1. Resumir textos econòmics senzills utilitzant correctament la terminologia econòmica adaptada al nivell educatiu en activitats orals i escrites de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional, en les diferents llengües del currículum, utilitzant un llenguatge no discriminatori. |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 6.2. Seleccionar notícies d'actualitat econòmica, que donen resposta a les                                                                                                                                                                                                                      |

|                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| que permeta investigar la realitat, seleccionant dades fiables que donen rigor a les propostes de millora del projecte de col·laboració amb un servei a la comunitat.                                                                                     | <p>propostes de millora del projecte de serveis a la comunitat.</p> <p>6.3. Diferenciar fets i opinions de la informació obtinguda, generant un comportament crític cap a les fonts consultades .</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| CE7.Dissenyar un projecte senzill de col·laboració amb un servei a la comunitat que possibiliti la millora de la qualitat de vida de les persones i el medi ambient, basant-se en els principis recollits en els Objectius de Desenvolupament Sostenible. | <p>7.1. Assenyalar iniciatives en el seu entorn més pròxim, relacionades amb els ODS que identifiquen oportunitats per a millorar l'àmbit local i global, des d'una perspectiva crítica i constructiva</p> <p>7.2. Dissenyar un projecte senzill de col·laboració amb un servei a la comunitat, donant resposta a necessitats detectades en el seu entorn local.</p> <p>7.3. Analitzar les oportunitats que el projecte de col·laboració amb un servei a la comunitat dissenyat ofereix a la seua realitat més pròxima, reforçant l'autoestima, la creativitat i el sentit de pertinença.</p> |

### b. Instruments d'avaluació.

Considerarem els següents instruments d'avaluació:

1a avaluació:

- La realització d'una o dos proves escrites de les UD 1 a 2, individualment (50% de la nota de l'avaluació).
- La realització i lliurament (llibreta/Aules) en la data prevista de les activitats programades en les UD 1 a 2, per parelles o individualment (30% de la nota de l'avaluació).
- L'assistència i actitud participativa i col·laborativa en les activitats de l'aula (20% de la nota de l'avaluació).

2a avaluació:

- La realització d'una o dos proves escrites de les UD 3 i 4 (50% de la nota de l'avaluació).
- La realització i lliurament (llibreta/Aules) en la data prevista de les activitats programades en les UD 3 a 4, per parelles o individualment (30% de la nota de l'avaluació).
- L'assistència i actitud participativa i col·laborativa en les activitats de l'aula (20% de la nota de l'avaluació).

3a avaluació:

- La realització d'una o dos proves escrites de les UD 5 i 6 (50% de la nota de l'avaluació).
- La realització i lliurament (llibreta/Aules) en la data prevista de les activitats programades en les UD 5 i 6, per parelles o individualment i del projecte final col·laboratiu (30% de la nota de l'avaluació).
- L'assistència i actitud participativa i col·laborativa en les activitats de l'aula (20% de la nota de l'avaluació).

### c. Criteris de qualificació

La **qualificació dels alumnes** serà individual i personalitzada.

Aspectes importants són:

- No es podrà aprovar al trimestre amb una activitat no presentada o prova escrita suspesa amb menys de 3'5.
- La qualificació del trimestre serà arrodonida a l'alça a partir de 0,5 centèsimes sempre que siga més d'un 5.
- La nota final de l'assignatura s'obtindrà mitjançant la mitjana ponderada de la qualificació obtinguda en cadascuna de les tres avaluacions de manera que:
  - 1a avaluació 33%
  - 2a avaluació 33%
  - 3a avaluació 33%
- A final de curs, es podran lliurar les activitats no presentades i fer les proves de recuperació de les proves escrites. En eixe cas, la nota màxima serà un 5.

#### **d. Avaluació de la pràctica docent i indicadors d'èxit.**

Les **activitats d'avaluació** han d'anar encaminades a donar informació a l'alumnat, sobre els continguts, objectius i capacitats assolides. Les activitats d'avaluació també oferiran informació sobre la pràctica docent, en quant a l'acompliment d'allò que s'ha programat, els apartats que s'han de reforçar, possibles canvis en la metodologia, etc.

L'avaluació s'ha de considerar tenint en compte la informació que ofereix a tots els agents que intervenen en el procés d'ensenyament aprenentatge, així com altres elements com l'aula, l'entorn, els recursos didàctics utilitzats, la metodologia, etc. El professorat avaluarà, per tant, els aprenentatges de l'alumnat així com els processos d'ensenyament i la pròpia tasca docent.

Per tal de dur a terme la pràctica docent, cal avaluar aspectes com el grau de consecució de la programació, l'explicació dels apartats més importants, l'adaptació de la mateixa a les necessitats de l'alumnat, la utilització de materials diversos, el foment de la participació activa de l'alumnat, la resolució de problemes reals en els que aplicat allò après, etc.

Per dur a terme l'avaluació de la tasca docent es proposa seguir una graella com la següent:

|   |                                                                                                                                      | <b>Nivell d'assoliment</b> |          |          |          |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|----------|----------|----------|
|   |                                                                                                                                      | <b>0</b>                   | <b>1</b> | <b>2</b> | <b>3</b> |
| 1 | La programació s'aplica en la pràctica i és un instrument orientador i de referència.                                                |                            |          |          |          |
| 2 | La programació identifica objectius, continguts, criteris d'avaluació, competències clau i s'adapta a les característiques del grup. |                            |          |          |          |
| 3 | Existeix coherència entre el que s'ha programat i el desenvolupament de les classes.                                                 |                            |          |          |          |
| 4 | La distribució temporal és equilibrada.                                                                                              |                            |          |          |          |

|    |                                                                                                                                |  |  |  |  |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|--|
| 5  | S'adequa a les necessitats de l'entorn i de l'alumnat.                                                                         |  |  |  |  |
| 6  | S'han tingut en compte els aprenentatges significatius.                                                                        |  |  |  |  |
| 7  | Té en compte els interessos i el nivell de desenvolupament de l'alumnat.                                                       |  |  |  |  |
| 8  | Es proposen activitats properes a l'entorn real de l'alumnat                                                                   |  |  |  |  |
| 9  | Es considera la interdisciplinarietat en el tractament dels continguts.                                                        |  |  |  |  |
| 10 | La metodologia fomenta la motivació de l'alumnat.                                                                              |  |  |  |  |
| 11 | Es fomenta la participació activa de l'alumne per tal d'implicar-lo en el propi procés d'aprenentatge.                         |  |  |  |  |
| 12 | Els criteris de qualificació i d'avaluació s'han donat a conèixer a l'alumnat i a les famílies.                                |  |  |  |  |
| 13 | Els recursos són els adequats.                                                                                                 |  |  |  |  |
| 14 | S'utilitzen materials diversos pel que fa a suport i contingut.                                                                |  |  |  |  |
| 15 | S'ha donat resposta a les diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge.                                                        |  |  |  |  |
| 16 | Dóna resposta a diferent tipus d'interessos, necessitats i capacitats de l'alumnat.                                            |  |  |  |  |
| 17 | S'estableixen vies de comunicació entre professorat i famílies i altres professionals per afavorir l'aprenentatge de l'alumnat |  |  |  |  |
| 18 | Es fa un seguiment trimestral i una avaluació final de la programació.                                                         |  |  |  |  |

## 9. Mesures d'atenció per a la resposta educativa

En l'article 31 del Decret 108/2022 podem observar les mesures de resposta educativa per a la inclusió. D'acord amb l'article 25 del Real Decret 243/2022 correspon a les administracions educatives disposar de mitjans necessaris per a que l'alumnat que necessite una atenció diferent a la ordinària pugui aconseguir els objectius establerts per a l'etapa i adquirir les competències corresponents. L'atenció a aquest alumnat es regirà pels principis de normalització i inclusió.

Les administracions educatives fomentaran l'equitat i inclusió educativa, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació de l'alumnat amb discapacitat. Per això s'establiran les mesures de flexibilització i alternatives metodològiques d'accessibilitat i disseny universal que siguin necessàries per tal d'aconseguir que aquest alumnat pugui accedir a una educació de qualitat en igualtat d'oportunitats.

D'altra banda, en el Títol II de la LOMLOE, concretament en l'article 71 s'estableix que les administracions educatives disposaran dels mitjans necessaris per a que tot l'alumnat aconseguís el màxim desenvolupament personal, intel·lectual, social i emocional, així com els objectius establerts amb caràcter general en la present llei. A més, s'estableix que correspon a les Administracions educatives assegurar els recursos necessaris per a l'alumnat que necessiten una atenció educativa diferent a la ordinària.

### a. Mesures d'atenció a l'alumnat amb NESE i NCE

El primer punt a analitzar són els alumnes amb NESE i amb NCE. Els **alumnes amb NESE** són els alumnes amb discapacitat psíquica, discapacitat sensorial auditiva i visual, discapacitat motora, trastorn generalitzat del desenvolupament, trastorn de l'espectre autista, trastorn emocional greu, trastorn greu de conducta, trastorn greu de llenguatge oral, trastorn greu del llenguatge, trastorn per dèficit d'atenció amb o sense hiperactivitat, trastorn d'aprenentatge de lectura i escritura (com dislexia, afasia, etc.), alumnes amb altes capacitats intel·lectuals, alumnes amb un desfase curricular de dos o més anys per condicions greus de salut o relacionades amb aspectes socials, econòmics, culturals, geogràfics i ètnics, i alumnes d'incorporació tardia al sistema educatiu espanyol.

Per la seua banda, els **alumnes amb NCE** són els que tenen Necessitats de Compensació Educativa. Componen un dels diferents col·lectius d'alumnes que necessiten recolzament específic en la seua educació. Per això, és essencial que l'atenció a la diversitat forme part de la planificació del procés d'ensenyança-aprenentatge i resposta a aquestes necessitats en les aules. Entre aquests trobem els alumnes amb necessitats educatives especials, els alumnes amb trastorns per dèficit d'atenció i hiperactivitat (TDAH), migrants, etc.

El professor atindrà les necessitats específiques que apareguen en el procés d'ensenyament i aprenentatge d'una manera individualitzada.

En termes generals, la forma d'actuació en cas que tinguem alguns dels cassos anteriors serà la següent:

- Mesures d'atenció a alumnes amb altes capacitats intel·lectuals: No presenten problemes d'aprenentatge però és necessari motivar-los i ampliar els seus coneixements amb activitats d'ampliació i reunions per a motivar-los. Se'ls motivarà a llegir premsa econòmica nacional i internacional, debats en xicotet grup sobre xerrades de contingut econòmic en programes de televisió o ràdio, etc.
- Mesures d'atenció a alumnes amb un desfase curricular de dos o més anys per condicions greus de salut o relacionades amb aspectes socials, econòmics, culturals, geogràfics i ètnics: Se'ls deixarà un període d'adaptació al ritme de la classe, es flexibilitaran els terminis d'entrega i les proves escrites i es faran tutories quan siga necessari.
- Mesures d'atenció a alumnes procedents d'entorns desfavorits: Solen presentar problemes d'adaptació o absentisme escolar. En aquests casos, s'oferiran tutories personalitzades i es contactarà amb el Departament d'Orientació per tal que puguin ajudar-los de la manera més adequada.
- Mesures per a alumnes estrangers: Poden presentar certs problemes en l'idioma però no hi haurà molts casos donat la no obligatorietat d'aquest curs. No obstant, en cas que hi haja algun alumne es farà un seguiment més exhaustiu del llenguatge i se'ls donaran sinònims i definicions i sempre que ho necessiten es realitzaran tutories personals.
- Atenció a alumnes amb necessitats educatives especials: Es realitzaran tutories per a un seguiment més personalitzat. Les adaptacions podran ser significatives quan el desfase dels cursos siguen més de dos basant-se en la modificació d'elements del currículum com objectius, continguts, criteris d'avaluació; o no significatives referint-se a la metodologia (entrega de materials i activitats alternatives per a que puguin aconseguir els mínims exigibles).
- Mesures d'atenció a alumnes hospitalitzats o convalescent en el domicili: Se li enviaran els materials vists en classe per correu electrònic i qualsevol dubte es resoldrà per telèfon, videoconferència o missatgeria instantània. Quan es reincorpore, se li permetrà un breu període d'adaptació al ritme de la classe (flexibilitat en els terminis d'entrega i proves escrites).
- Mesures de recolzament a alumnes repetidors: Això significa que presentaven problemes d'aprenentatge, per tant, es farà un seguiment més personalitzat, es valorarà molt positivament la seua assistència i la seua atenció i s'intentarà proposar ser "líders" en grups de treball per a motivar-los.

**Per a finalitzar aquest punt, afegim la proposta del departament d'Orientació:**

- Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió:

El Decret 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià, estableix com una de les línies generals d'actuació la gestió curricular. Els processos de planificació i desenvolupament curricular han de tindre present la diversitat de l'alumnat i complir amb una sèrie de requisits:

- Estimular la implicació de l'alumnat.
- Aplicar mitjans de presentació i expressió múltiples i diversos.
- Utilitzar metodologies actives que promoguen la interacció, col·laboració i cooperació entre l'alumnat.
- Incorporar processos i instruments participatius d'avaluació.
- Seleccionar i elaborar materials que complisquen amb els criteris d'igualtat, no discriminació i sostenibilitat, que tinguen en compte la perspectiva de gènere i, a més, que siguen accessibles.
- Donat que la practica totalitat de l'alumnat que cursarà aquestes matèries presenta necessitats de suport educatiu en diferents graus es fa imprescindible abordar les matèries des d'un enfocament inclusiu i universal que pugui donar resposta a totes les seues necessitats. Es per això que es proposa seguir en el disseny dels contextos i situacions els següents Principis del Disseny Universal d'Aprenentatge, Ronald Mace (1998).

**Principi 1. Ús equitatiu:** Els espais, activitats i materials han de ser accessibles i equitatius per a poder ser emprats per persones amb diferents capacitats i habilitats. Per a aplicar aquest principi cal:

- Proporcionar oportunitats d'ús idèntiques quan siga possible i si no ho és, que siguen equivalents en el seu ús.
- Evitar segregar i estigmatitzar. L'aula ha d'acollir a tots els seus estudiants i professorat i promoure el sentiment de pertinença evitant prejudicis i tenint altes expectatives cap a tots els nostres estudiants.
- Oferir privacitat i protecció a tots els seus usuaris.
- Proporcionar seguretat a tots els usuaris. L'aula ha de proporcionar un entorn segur on tots se senten benvinguts i protegits.
- Afavorir la implicació de l'alumnat en el seu propi aprenentatge.

**Principi 2. Flexibilitat en l'ús:** Aquest principi implica l'ús de múltiples maneres d'accés i expressió i afavorir el processament amb diferents nivells d'aprofundiment. Per a aplicar aquest principi hem de:

- Proporcionar diverses alternatives per a aconseguir les metes educatives. Per exemple, flexibilitzant el currículum mitjançant el disseny d'activitats multinivell o utilitzant diferents estratègies metodològiques.
- Adaptar-se al ritme i velocitat de l'alumnat.
- Presentar el material en diversos formats i amb diversos graus de complexitat.
- Oferir diverses vies per a accedir a la informació, per al processament i per a l'expressió del coneixement.
- Oferir múltiples opcions per a la col·laboració perquè les interaccions han de ser accessibles per a tot l'alumnat.
- Garantir suports per a facilitar l'aprenentatge.

**Principi 3. Ús simple i intuïtiu:** Aquest principi implica assegurar-nos que el nostre alumnat comprén el que ha de fer. Al·ludeix a la facilitat per a entendre la tasca, no a la complexitat d'aquesta. Per a aplicar aquest principi caldrà:

- Eliminar la complexitat que no siga necessària i els elements que poden provocar distracció durant el procés d'aprenentatge, sense que això supose simplificar la tasca.
- Garantir l'accessibilitat cognitiva

- Facilitar que l'alumnat sàpia quina és la informació important i quina la complementària o menys rellevant.
- Donar a conèixer amb claredat a tot l'alumnat els objectius, les tasques que es realitzaran, els terminis i els mètodes d'avaluació.
- Adaptar el disseny a diferents rangs de competència lingüística i diversitat cultural.
- Donar feedback immediat durant i després de completar la tasca

**Principi 4. Informació perceptible:** Aquest principi implica que la informació siga perceptible per a tot l'alumnat. Per a aplicar aquest principi serà necessari:

- Assegurar que les condicions ambientals permeten que els continguts siguen fàcilment perceptibles per tot el nostre alumnat.
- Garantir l'accessibilitat sensorial.
- Utilitzar les estratègies i els suports tècnics que siguen necessaris per a l'alumnat amb limitacions sensorials temporals o permanents.
- Utilitzar diferents modalitats (tàtil, auditiva, visual), estratègies i suports tècnics per a presentar la informació essencial.
- Assegurar la comunicació de manera accessible entre tots els membres de la comunitat educativa.
- Comprovar l'accessibilitat dels recursos en línia segons els estàndards de la WCAG

**Principi 5. Tolerància a l'error:** Aquest principi implica que el professorat dinamitze estratègies encaminades a identificar i reconduir qualsevol situació problemàtica. Per a aplicar aquest principi cal:

- Oferir feedback regularment i oportunitats per a corregir errors.
- Avaluar els coneixements previs necessaris i ajustar el procés d'ensenyament per a minimitzar el fracàs en l'aprenentatge.
- Assegurar l'accessibilitat emocional per a evitar la frustració i indefensió apresada i crear un entorn d'aprenentatge segur on l'error forme part del procés d'aprenentatge.

**Principi 6. Poc esforç físic:** Aquest principi implica que els espais i activitats han de ser físicament accessibles. Per a aplicar aquest principi s'ha de:

- Garantir que les dificultats físiques no siguen un obstacle per a l'accés i elaboració de la informació, ni per a l'expressió de l'aprenent.
- Assegurar que els espais del centre i les activitats programades siguen accessibles físicament, és a dir, permetre que totes les persones arriben i romanguen i realitzen les activitats amb comoditat.
- Promoure que l'ús d'eines d'escriptura, tablets, teclats o qualsevol tecnologia s'adapte a les capacitats de premsió, pressió, rapidesa, etc. de cada usuari.

**Principi 7. Dimensions que permeten un ús adequat:** Aquest principi implica la realització d'adaptacions o adequacions necessàries per a adaptar-se a l'usuari, quan la resta de principis s'han aplicat i no han sigut suficients. Per a aplicar aquest principi hem de:

- Assegurar que l'extensió dels continguts permeta la seua comprensió i maneig.
- Revisar que els espais, tant físics com virtuals, i les eines permeten l'ús adequat per part de tots els membres de la comunitat educativa.
- Garantir que les adaptacions estiguen connectades amb la programació d'aula.

## **b. Mesures d'atenció a alumnes amb altres situacions especials**

A més dels alumnes esmentats en l'apartat anterior hi ha uns altres que també s'han de tenir en compte però que apareix molt ben definit en la llei. El Decret 107/2022 estableix les mesures per a l'alumnat que compagina els estudis de secundària amb la condició de deportista d'alt nivell, d'alt rendiment o d'èlit, o amb la condició de personal tècnic, entrenador, arbitral o jutge d'èlit de la Comunitat Valenciana. Per tal d'afavorir la compatibilitat de la seua activitat esportiva amb l'activitat acadèmica, aquest alumne es podrà convalidar Educació Física de tercer curs i l'optativa.

### c. Mesures per a difondre les bones pràctiques en l'ús de les TIC

Al nostre centre es treballa, des de l'etapa inicial de l'ESO, el bon ús de les TIC de manera transversal. Durant la setmana d'acollida del nou estudiantat, a les assignatures de projectes es treballa la seguretat i privacitat a Internet, recalcant la responsabilitat en l'ús del correu electrònic corporatiu del centre, la importància de tancar sessió o els perills de suplantar la identitat digital.

Des del Departament d'Economia també s'incentiva el bon ús de les tecnologies i els recursos en línia, amb diverses activitats proposades a l'entorn digital:

- Ús de l'aula virtual de l'assignatura.
- Ús dels portàtils del departament.
- Ús de la pissarra interactiva.
- Creació de treballs, presentacions, vídeos o podcasts, utilitzant processadors de textos, ferramentes d'edició de vídeos o ferramentes per crear pòsters en línia, com pot ser l'ús de l'aplicació Canva o l'eina de treball col.laboratiu Google Drive.
- Investigació a través de pàgines de prestigi.
- Realització d'activitats en línia.
- Accés a material audiovisual relacionat amb l'Economia: notícies, vídeos, presentacions, biografies d'economistes, etc.

Finalment, dins de les situacions d'aprenentatge plantejades, es poden proposar textos relacionats amb temes d'actualitat vinculats amb l'ús de les TIC, com el *clickbait*, l'abús de les pantalles, el ciberassetjament o el reconeixement de les *fake news*.

### d. Mesures dirigides a la sensibilització, prevenció i erradicació de qualsevol tipus de violència i discriminació per raó de discapacitat, gènere, orientació i identitat sexual, ètnia o creences religioses

Amb la finalitat de contribuir al desenvolupament de la igualtat efectiva entre homes i dones i del rebuig del masclisme i la violència masclista, s'evitaran els continguts i els comportaments sexistes i estereotips, que suposen algun tipus de discriminació. A més, també es tindrà cura del llenguatge oral i escrit emprat, per tal d'evitar expressions sexistes i masclistes, apostant així per l'ús d'expressions inclusives del llenguatge (per exemple, procurarem utilitzar la paraula alumnat en lloc d'els alumnes).

A l'hora de dissenyar les activitats i seleccionar textos i imatges, es vigilarà que no hi haja desequilibris en la presència d'homes i dones o de persones de diferents cultures. També s'intentarà oferir una mostra representativa de textos d'escriptores i les imatges i textos no reproduiran situacions masclistes o de rols de gènere discriminatoris. A més, es tractarà amb normalitat la diversitat sexual i cultural, fomentant la tolerància i el respecte. Seguint aquesta línia, s'empraran textos que susciten reflexions escrites i/o debats orals sobre aquestes temàtiques, de la mateixa manera que també es podran realitzar treballs d'investigació, exposicions orals, exposicions digitals o murals que fomenten el respecte i el bon tracte.

Entre els objectius d'aquestes mesures estan:

- Desenvolupar l'autoestima i una concepció del propi cos com a expressió de la personalitat.
- Analitzar críticament la realitat i corregir prejudicis sexistes i les seues manifestacions en el llenguatge, la publicitat, els jocs, les professions, etc.
- Adquirir habilitats i recursos per a realitzar qualsevol tipus de tasques, domèstiques o no.

- Consolidar hàbits no discriminatoris.
- Aprendre a previndre i resoldre de manera pacífica i dialogada els conflictes de la vida personal, escolar, familiar i social.
- Adquirir els valors que sustenten la llibertat, la justícia, la igualtat, el pluralisme polític, la pau, la democràcia, el respecte vers els drets humans, el respecte a persones amb diversitat funcional i el rebuig de qualsevol tipus de violència (racisme, xenofòbia, homofòbia i qualsevol actitud intolerant i discriminatòria cap a les diferències).
- Treballar activitats, textos i tasques per a conscienciar a l'alumnat sobre el dret a l'educació de totes les persones, el respecte a la diversitat, el valor d'una convivència pacífica i harmònica, respectant els drets humans.
- Educar per a l'acció: les lliçons de pau, l'evocació de figures i el coneixement d'organismes compromesos amb la pau han de generar estats de consciència i conductes pràctiques.
- Desenvolupar el judici moral, atenció a la intenció, finalitat, mitjans i efectes dels nostres actes.
- Desenvolupar actitud de respecte cap a la resta.
- Fomentar el coneixement i la valoració de les diferents cultures.
- Conèixer i exercir les formes de participació cívica, el principi de legalitat i els drets i deures constitucionals.
- Exercitar el civisme, el respecte i la democràcia a l'aula.